

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

11 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
președinte - Petru Ursache,
judecătorii - Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,
examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de
avocatul Miroslav Căuș, în numele inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) Lilia, prin
care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, din
23 aprilie 2015, în cauza penală în privința lui

Cavcaliuc (Nemțanu) Lilia Gheorghe,
născută la 25.02.1976, originară din s. Telița,
r-nul Anenii Noi și domiciliată în s. Micăuți,
r-nul Strășeni.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 01.06.2012 - 30.09.2013;

instanța de apel: 11.11.2013 - 23.04.2015;

instanța de recurs: 17.07.2015 - 11.11.2015.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală,
legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, din 30.09.2013,
Cavcaliuc (Nemțanu) L. a fost condamnată în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod
penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de
gestionare a bunurilor materiale și financiare, pe un termen de 3 ani.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost
suspendată condiționat, pe un termen de probă de 4 ani.

Totodată, a fost încetat procesul penal în privința lui Cavcaliuc (Nemțanu)
L., pe faptul dobîndirii bunurilor materiale prin abuz de încredere și
înșelăciune, de la Levința T., Levința T., Ciuvaga I., Sava Iu., Marchenko T.,
Șikoglu O. și Țurcan V., în proporții deosebit de mari, din motiv că există o
hotărîre a organului de urmărire penală, asupra aceleiași persoane pentru
aceeași faptă, de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală.

Acțiunea civilă înaintată de către părți a fost lăsată fără soluționare.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Cavcaliuc
(Nemțanu) L. a fost pusă sub învinuire precum că, la mijlocul anului 2008,

urmărind scopul însușirii ilicite a bunurilor altei persoane, sub pretextul dorinței de a-i acorda ajutor unui cumătru, pe nume Anatol, a primit de la Sagurschi O. un împrumut pentru o perioadă nedeterminată, mijloace bănești în sumă de 1 800 euro, pe care la expirarea termenului convenit a refuzat să-i restituie, cauzând în acest mod victimei un prejudiciu material considerabil în suma respectivă, care conform cursului oficial al BNM constituia 28 169 lei.

Tot ea, în primăvara anului 2008, acționând cu intenție directă, în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, exploatând relațiile de încredere constituite anterior între ea și viitoarea victimă, sub pretextul că are nevoie de bani, a primit de la Levița T. un împrumut cu dobândă lunară de 7 %, suma de 2 000 euro, din care ulterior i-a achitat dobânda lunară a câte 140 euro, pe parcursul a șase luni, și în luna august 2008, i-a restituit suma de 1 000 euro, restul sumei a utilizat-o în scopuri personale, cauzându-i părții vătămate un prejudiciu considerabil.

Tot ea, continuându-și acțiunile criminale, la 02.05.2009, acționând cu aceeași intenție, sub pretextul procurării unui apartament mobilat, cu trei odăi, situat în sect. Ciocana, mun. Chișinău, a primit pentru o perioadă de 2 luni, de la Levița T., bani în sumă de 1 500 euro, cu rata dobânzii lunare de 7 %, pe care la expirarea termenului, convenit alături de suma rămasă a primului împrumut, a refuzat să-i restituie, cauzând în acest mod victimei un prejudiciu material considerabil, în sumă de 2 500 euro, ce conform cursului oficial al BNM constituia 38 093 lei.

Tot ea, la 30.05.2009, acționând cu intenție directă, în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, exploatând relațiile de încredere constituite anterior între ea și viitoarea victimă, sub pretextul intenției de a procura un imobil, cu trei odăi, în sect. Ciocana, mun. Chișinău, sub pretextul unui împrumut, a primit de la Levița T. mijloace bănești în sumă de 4 000 euro, pentru o perioadă de 3 - 5 luni, din care, ulterior, la 28.12.2009 și 29.12.2009, a restituit 400 euro, restul împrumutului refuzând să-l restituie părții vătămate, astfel cauzându-i un prejudiciu material considerabil în mărime de 3 600 euro, ce conform cursului oficial al BNM constituia 56 038 lei.

Tot ea, în vara anului 2008, acționând cu intenție directă, în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, exploatând relațiile de încredere constituite anterior între ea și viitoarea victimă, sub pretextul soluționării unui litigiu legat de succesiunea casei părintești, din s. Telița, r-ul Anenii-Noi, a primit de la Ciuvaga I. în împrumut, pentru o perioadă nedeterminată, mijloace bănești în sumă de 500 euro. Ulterior, prelungindu-și acțiunile criminale în luna ianuarie 2009, acționând cu aceeași intenție, în același scop, sub pretextul că are nevoie de bani pentru dezvoltarea propriei afaceri, a primit de la Ciuvaga I., în împrumut pentru o perioadă nedeterminată, mijloace bănești în sumă 11 000 ruble rusești.

Ulterior, în vara anului 2009, acționînd cu aceeași intenție, în același scop - sub pretextul unei necesități anunțate în rezultatul adresării solicitării, a primit de la Ciuvaga I. un împrumut pentru o perioadă nedeterminată, mijloace bănești în sumă de 2 000 lei, pe care la expirarea termenului stabilit, alături de suma primului și al doilea împrumut, a refuzat să-i restituie, utilizîndu-i în scopuri personale, astfel, cauzînd părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în sumă de 600 euro, 11 000 rube rusești și 2 000 lei, care conform cursului BNM în total constituia 15 296 lei.

Tot ea, la 05.03.2009, acționînd cu intenție directă, în scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, exploatînd relațiile de încredere constituite anterior între ea și partea vătămată, sub pretextul dorinței deschiderii unui butic în piața din or. Cricova, mun. Chișinău, în rezultatul adresării solicitării a primit pentru o perioadă de 6 luni, de la Sava Iu., un împrumut cu dobîndă lunară de 10%, mijloace bănești în sumă de 4 000 euro. Continuîndu-și acțiunile criminale, cu același scop și intenție, sub pretextul intenției de a procura o garsonieră în or. Cricova, mun. Chișinău, la 14.04.2009, a primit de la Sava Iu. un împrumut cu dobîndă lunară de 10 %, pentru o perioadă de pînă în luna septembrie 2009 mijloace bănești în sumă de 3 000 euro. Apoi, în seara zilei de 14.04.2009, acționînd în continuarea intenției sale, în același mod și scop, sub pretextul necesității banilor suplimentari întru realizarea tranzacției de cumpărare a apartamentului, în rezultatul adresării solicitării a primit pentru o perioadă, pînă în luna septembrie 2009, de la cet. Sava Iu., un împrumut cu dobîndă lunară 10%, mijloace bănești în sumă de 4 600 euro, pe care la expirarea termenului rambursării, alături de suma primului și al doilea împrumut, a refuzat să-i restituie, utilizîndu-i în scopuri personale și astfel cauzînd părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în sumă de 11 600 euro, care conform cursului oficial al BNM constituia 165 361 lei.

Tot ea, la 30.06.2009, acționînd cu intenție directă, în scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, exploatînd relațiile de încredere constituite anterior între ea și viitoarea victimă, sub pretextul necesității mijloacelor bănești pentru dezvoltarea afacerii, în rezultatul adresării solicitării, a primit în împrumut de la Marchenko T., pentru o perioadă de 1 an, mijloace bănești în sumă de 4 000 euro. Ulterior, inculpata Cavcaliuc L., prelungindu-și acțiunile criminale, acționînd cu aceeași intenție, în același scop, prin exploatarea acelorași relații, sub pretextul dorinței cumpărării unei case situate în or. Cricova, mun. Chișinău, la 11.03.2010, în rezultatul solicitării, a primit, pentru o perioadă de pînă la 19.05.2010, de la Marchenko T., cu împrumut mijloace bănești în sumă de 7 000 euro, pe care la expirarea scadenței nu i-a restituit, utilizîndu-i în scopuri personale, astfel cauzîndu-i părții vătămate un prejudiciu material în valoare de 11 000 euro, care conform cursului oficial al BNM constituia 184 009 lei.

Tot ea, la 09.09.2009, acționînd cu intenție directă, în scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, exploatînd relațiile de încredere constituite anterior între ea și viitoarea victimă, sub pretextul intenției de a procura o casă în or. Cricova, mun. Chișinău, în rezultatul solicitării, a primit, pentru o perioadă de un an de zile, de la Țurcanu V., cu împrumut, mijloace bănești, în sumă de 4 300 euro, pe care la scadență a refuzat să-i restituie cauzînd, în acest mod părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în sumă de 4 300 euro, ce conform cursului oficial al BNM constituia 48 160 lei.

Tot ea, la 20.08.2009, acționînd cu intenție directă, în scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, exploatînd relațiile de încredere constituite anterior între ea și viitoarea victimă, sub pretextul procurării mărfii pentru propria afacere în rezultatul solicitării, a primit, pentru o perioadă de cîteva luni, de la Șikoglu O. un împrumut cu dobîndă lunară de 10 %, bani în sumă de 2 000 euro, din care, ulterior i-a achitat acestea, în prima lună, dobînda de 100 euro. Continuîndu-și acțiunile criminale cu același scop și intenție, în luna septembrie - octombrie 2009, sub pretextul unei necesități neenunțate în rezultatul solicitării, a primit, pentru o perioadă de cîteva luni, de la Șikoglu O., un împrumut cu dobîndă lunară de 10 %, mijloace bănești în sumă de 1 000 euro, după care, alături de suma primului împrumut, a mai plătit dobîndă de 550 euro și 50 euro, iar la expirarea termenului rambursării, a refuzat să-i restituie banii, cauzînd în acest mod victimei un prejudiciu material considerabil, în sumă de 3 000 euro, care conform cursului oficial al BNM constituia 48 426 lei.

Tot ea, la 18.06.2009, acționînd cu intenție directă, cu scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, exploatînd relațiile de încredere constituite anterior între ea și viitoarea victimă, sub pretextul dorinței cumpărării unui apartament situat în mun. Chișinău, în rezultatul solicitării, a primit pentru o perioadă nedeterminată, de la Melnic E., cu împrumut, mijloace bănești în sumă 3 000 euro și 2 000 dolari SUA, pe care, ulterior la solicitarea creditorului, a refuzat să-i restituie, cauzînd în acest mod victimei un prejudiciu material considerabil, în sumă de 3 000 euro și 2 000 dolari SUA, ce conform cursului oficial al BNM constituia 68 780 lei.

3. Împotriva sentinței au declarat apel, procurorul, avocatul Istrati A., în numele părților vătămate Sava I., Levința T., Ciuvaga Iu., Marchenko T., Țurcanu V., Șikoglu O., și avocatul Căuș M., în numele inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) L.

Procurorul a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri de condamnare a inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare, pe un termen de 9 ani, în penitenciar pentru femei, cu privarea de dreptul de a exercita activitate comercială pe un termen de 3 ani.

În susținerea apelului, procurorul a invocat că:

- prin ordonanța Procurorului General adjunct Eugen Rusu, din 21.07.2011, s-a dispus anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale, din 28.06.2011, emisă de procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Ludmila Corj, cu reluarea urmăririi penale;

- în conformitate cu prevederile art. 287 alin. (l) Cod de procedură penală, reluarea urmăririi penale după încetarea ei sau după scoaterea persoanei de sub urmărirea penală se dispune de către procurorul ierarhic superior, prin ordonanță dacă, ulterior, se constată că nu a existat, în fapt, cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire, inclusiv și pentru faptul că hotărîrea precedentă a fost adoptată fără să fie efectuate toate acțiunile de urmărire penală posibile, astfel, ordonanța, din 21.07.2011, nu contravine prevederilor art. 22 Cod de procedură penală, art. 4 al Protocolul nr. 7 a CoEDO.

Avocatul Istrati A., a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Cavcaliuc (Nemțanu) L. să fie recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, și stabilirea unei pedepse în limitele sancțiunii normei respective.

La fel, avocatul a solicitat admiterea integrală a acțiunilor civile depuse de părțile vătămate, și dispunerea încasării de la inculpata Cavcaliuc (Nemțanu) L. în beneficiul părților vătămate: Levința T. - prejudiciu material în mărime de 3 600 euro și prejudiciu moral în mărime de 10 000 lei; Marchenko T. - prejudiciu material în mărime de 11 000 euro, prejudiciu moral în mărime de 50 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 4 000 lei; Sava Iu. - prejudiciu material în mărime de 11 000 euro, prejudiciu moral în mărime de 50 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 4 000 lei; Țurcan V. - prejudiciu material în mărime de 4 300 dolari SUA, prejudiciu moral în mărime de 10 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 4 000 lei; Șikoglu O. - prejudiciu material în mărime de 4 300 dolari SUA, prejudiciu moral în mărime de 10 000 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 4 000 lei; Ciuvaga I. - prejudiciu material în mărime de 1 200 Euro, prejudiciu moral în mărime de 10 000 lei.

În susținerea apelului declarat, avocatul a invocat că:

- în cadrul cercetării judecătorești vina inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) L. a fost demonstrată pe deplin atît prin declarațiile părților vătămate, cît și a martorilor, precum și prin materialele cauzei;

- la materialele cauzei au fost anexate mai multe hotărîri judecătorești civile referitor la datoriile pe care inculpata le are față de alte persoane, înafara părților vătămate în cauza penală dată;

- de către organul de urmărire penală a fost demonstrat că inculpata a primit numai pe cauza penală respectivă mijloace bănești în sumă de 652 332 lei, iar pe parcursul urmăririi penale și cercetării judecătorești nu au fost prezentate de inculpată careva acte care ar confirma investirea acestor bani în afacere sau procurarea unui imobil, ne mai vorbind de confirmare că a restituit careva bani părților vătămate;

- la materialele dosarului sunt anexate și hotărâri judecătorești pe cauze civile care majorează cu mult suma de 652 332 lei.

Avocatul Căuș M., a solicitat casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei decizii, prin care inculpata Cavcaliuc (Nemțanu) L. să fie achitată în partea episodului referitor la partea vătămată Sagurschi O.

În susținerea apelului, avocatul a invocat că inculpata a recunoscut faptul împrumutului de bani de la Sagurschi O., însă nu a avut intenția de a se ascunde de ultima fără a-i restitui banii în termenii stabiliți, astfel, între ele fiind raporturi civile. Faptele expuse de către organul de urmărire penală, că inculpata și-a schimbat domiciliul și numărul de telefon în acest scop, nu corespund realității or, inculpata Cavcaliuc (Nemțanu) L., din motive obiective, nu a avut posibilitate de a restitui banii, deoarece afacerea pentru care făcuse împrumutul decurgea foarte prost, totodată, domiciliul, precum și numărul de telefon, au fost modificate din alte motive decât cele enunțate de către organul de urmărire penală, deoarece era sunată sistematic și amenințată de Sava I., soțul acesteia, motiv pentru care a fost nevoită să plece din or. Cricova, mun. Chișinău.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, din 23.04.2015, a fost respins ca fiind nefondat, apelul declarat de avocatul Căuș M., în numele inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) L., admise apelurile declarate de procuror și de avocatul Istrati A., casată total sentința, și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit de prima instanță, prin care:

Cavcaliuc (Nemțanu) L. a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și prin aplicarea art. 79 Cod penal, a fost condamnată la 5 ani și 4 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis pentru femei.

Termenul executării pedepsei stabilite lui Cavcaliuc (Nemțanu) Lilia urmînd a fi calculat din ziua reținerii.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată în procesul penal și s-a dispus încasarea, din contul inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) L.: - cu titlul de reparare a prejudiciului material produs prin infracțiune, în beneficiul părților vătămate: Levința T. - 3 600 euro; Ciuvaga I. - 15 296 lei; Sava Iu - 11 000 euro; Marchenko T. - 11 000 euro; Țurcanu V. - 4 300 euro; Şikoglu O. - 3 000 euro;

- cu titlu de reparare a prejudiciului moral produs prin infracțiune, câte 2 000 lei în beneficiul părților vătămate: Levința T., Ciuvaga I., Sava Iu., Marchenko T., Țurcanu V., Șikoglu O., pentru fiecare;

- cu titlu de reparare a cheltuielilor de judecată, câte 4 000 lei în beneficiul părților vătămate Marchenko T., Sava Iu., Țurcanu V., Șikoglu O., pentru fiecare.

5. Instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, conform materialelor din dosar, prezentate instanței de apel, precum și probele administrate de instanța de fond, cercetate suplimentar în ședința de judecată în apel, audiind inculpata, părțile vătămate, a reținut în acțiunile inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) L. fapta pentru care a fost învinuită prin rechizitoriu.

Astfel, instanța de apel reținând probele ce confirmă vinovăția inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, și anume: - *recipisa, din 12.10.2009, prin care Nemțanu L. a luat cu împrumut, de la Levința T. suma de 2 500 euro (f.d. 21 vol. I); - plîngerile părților vătămate: Levința T., Levința T. Ciuvaga I., Sava Iu., Marchenko T. (f.d. 18-48 vol. I); - contractul de împrumut din 30.06.2009, dintre Cavcaliuc (Nemțanu) L. și Marchenko T. (f.d. 50 vol. I); - recipisa, din 19.06.2010, prin care Cavcaliuc (Nemțanu) L. se obligă să-i restituie lui Marchenko T. suma de 7 000 euro (f.d. 51 vol. I); - declarațiile părții vătămate Țurcanu V. din 20.07.2010, (f.d. 68 vol. I); - contractul de împrumut, din 08.09.2009, dintre Cavcaliuc (Nemțanu) L. și Țurcanu V. (f.d. 69 vol. I); - plîngerea părții vătămate Șikoglu O. din 23.07.2010 (f.d. 76 vol. I); - recipisa, din 20.08.2009, prin care Nemțanu L. se obligă să-i restituie lui Șikoglu O. suma de 6 000 euro pînă la 01.10.2010 (f.d. 170 vol. I); - procesul-verbal de audiere a părților vătămate: Levința T., Levința T. Ciuvaga I., Sava Iu., Marchenko T., Țurcanu V., Șikoglu O. (f.d. 99, 107, 119, 128, 138, 155, 168 vol. I); - procesul-verbal de confruntare efectuate între: Levința T., Ciuvaga I., Sava Iu., Marchenko T., Țurcanu V., Șikoglu O. cu Nemțanu L. (f.d. 111, 122, 131, 141 vol. I); - procesele-verbale de audiere a martorilor: Rusu R., Sava S., Marchenko S. Țurcanu Eu. (f.d. 134, 135, 145, 160 vol. I); - încheierea din 06.05.2011, prin care a fost admisă plîngerea avocatului Istrati A. în interesele părților vătămate și a fost declarată nulă ordonanța privind încetarea urmăririi penale din 27.12.2010 (f.d. 225 vol. I); - ordonanța procurorului privind anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale din 28.06.2011, cu reluarea urmăririi penale în cauza nr. 2010021490 (f.d. 1 vol. II); - procesele-verbale de audiere suplimentară a părților vătămate: Ciuvaga I., Levința T., Levința T., Marchenko T., Șikoglu O., Țurcanu V. (f.d. 113-136 vol. II); - procesul-verbal de audiere a martorului Sava I., Melnic V. (f.d. 146, 174 vol. II); - procesul-verbal de audiere a părții vătămate Sagurschi O. din 05.12.2011 (f.d. 160 vol. II); - declarațiile părților vătămate: Ciuvaga I., Șikoglu O., Țurcanu V., Sagurschi O., Sava I., Rusu R., Sava S.; succesorului părții vătămate Melnic E. - Melnic V.; reprezentantului părții vătămate - Levința T., Nemțanu Ig., date în ședința instanței de fond (f.d. 66-100 vol. III); - acțiunile civile înaintate de părțile vătămate: Sava I., Țurcanu V., Levința T., Șikoglu O.,*

Ciuvaga I.; avocatul Istrati A. în interesele părții vătămate Marchenko T. (f.d. 80- 203 vol. III), a considerat ca fiind dovedită vinovăția inculpatei în săvârșirea faptei infracționale constatate.

Instanța de apel a conchis că între părțile vătămate și Cavcaliuc (Nemțanu) L. nu există raporturi juridice civile, după cum susține ultima, acțiunile ei fiind plasate sub incidența legii penale.

Totodată, instanța de apel a menționat că, *intenția* inculpatei în săvârșirea infracțiunii imputate s-a dovedit prin circumstanțele stabilite în cauză: situația financiară extrem de neprielnică a inculpatei, care-și asuma angajamentul, la momentul încheierii tranzacției; lipsa de fundamentare economică și caracterul nerealizabil al angajamentului asumat; lipsa unei activități aducătoare de beneficii, necesare onorării angajamentului; achitarea veniturilor către primii deponenți, din contul banilor depuși de deponenții ulteriori; prezentarea, la încheierea tranzacției, a unor documente false; încheierea tranzacției în numele unei persoane juridice inexistente sau înregistrate pe numele unei persoane de care se folosește o altă persoană pentru a-și atinge interesele etc.

Prezența *scopului de cupiditate*, s-a dovedit prin faptul că, inculpata s-a folosit de faptul că se cunoștea cu părțile vătămate, care au avut încredere în ea și nici nu au presupus, că ultima ar putea să-i amăgească. Astfel, *prin înșelăciune*, adică prin dezinformarea conștientă a victimei, care constă în prezentarea vădit falsă a realității, inculpata a comunicat pătimiților, că banii sunt împrumutați pentru dezvoltarea businessului, însă în realitate banii îi folosea pentru alte scopuri.

Cu referire la sentința atacată, instanța de apel a menționat că aceasta nu cuprinde analiza și evaluarea completă, obiectivă și sub toate aspectele a mijloacelor de probe administrate, sub aspectul aprecierii probelor și calificării faptei, astfel, la pronunțarea soluției, prima instanță n-a acordat deplină eficiență dispozițiilor art. 7, 101, 384 Cod de procedură penală.

Instanța de fond greșit a apreciat probele administrate în pofida faptului, că probatoriul administrat în cauză dovedește incontestabil vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Astfel, prima instanță neîntemeiat și ilegal a încetat procesul penal în privința lui Cavcaliuc (Nemțanu) L., pe faptul dobândirii bunurilor materiale prin abuz de încredere și înșelăciune de la părțile vătămate, în proporții deosebit de mari.

Instanța de apel a apreciat ca fiind nefondat argumentul apărării precum că, există ordonanța organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală, deoarece prin ordonanța Procurorului General adjunct Eugen Rusu din 21.07.2011, s-a dispus anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale, din 28.06.2011, emisă

de procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău Ludmila Corj, cu reluarea urmăririi penale.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul Căuș Miroslav în numele inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) L., care, invocînd temeiul prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 2), 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a acesteia, rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului, avocatul invocă că:

- concluziile instanței de apel au fost exprimate fără a ține cont de erorile comise în cadrul urmăririi penale, care conduc nemijlocit la încetarea cauzei penale;

- la dosar există o hotărîre de încetare a urmăririi penale asupra aceleiași persoane și pentru aceeași faptă - temei de încetare conform art. 391 pct. 5 Cod de procedură penală;

- în privința episoadelor de sustragere de la părțile vătămate: Levința T., Levința T., Șikoglu O., Țurcanu V., Sava Iu., Ciuvaga I., Marchenko T., inculpata Cavcaliuc L. a fost recunoscută în calitate învinuită, la 07.05.2012, adică după expirarea a 19 luni de la emiterea ordonanței de recunoaștere, în calitate de bănuț, din 30.09.2010 - temei de încetare în baza art. 391 pct. 6) Cod de procedură penală;

- ordonanța procurorului în procuratura mun. Chișinău Severin V. din 07.05.2012, este parțial ilegală, contrară cerințelor principiului *non bis in idem*, prevăzute de art. 63 Cod de procedură penală și încalcă dreptul lui Cavcaliuc (Nemțanu) L. garantat de art. 7 Cod penal, art. 22 Cod de procedură și art. 4 al Protocolului, 7 CoEDO, totodată aceasta a fost înaintată peste un an și șapte luni din momentul recunoașterii în calitate de bănuț, și acest fapt duce conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, la nulitatea acestor acte procesuale;

- odată ce ordonanța de punere a persoanei sub învinuire se consideră nulă, devin nule și toate celelalte acte procedurale, inclusiv judecarea cauzei și adoptarea sentinței (ordonanțele procurorului în procuratura mun. Chișinău, au fost contestate în termen conform art. 299 și 313 Cod de procedură penală, plîngerea conform art. 313 Cod de procedură penală ne fiind examinată deoarece cauza penală era expediată în instanța de judecată);

- încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal, atrage nulitatea actului procedural numai în cazul cînd s-a comis o încălcare a normelor procesual penale, ce nu poate fi înlăturată decît prin anularea aceluia act (art. 251 Cod de procedură penală);

- instanța de apel a dispus condamnarea inculpatei, deși probele din dosar demonstrează nevinovăția ei pe cazul respectiv, (art. 427 alin. (1) pct. 8 CPP);

- inculpata Cavcaliuc (Nemțanu) L. a primit bani cu împrumut sub diferite

pretexte, și anume: investirea în afacere, procurarea unui apartament în mun. Chișinău, gajarea loturilor de teren, depunerea acțiunii civile la Judecătoria Anenii Noi, revendicarea averii succesoriale, etc.

- din materialele dosarului, s-a demonstrat, că informațiile furnizate de inculpată pentru obținerea sumelor împrumutate nu erau „pretexte”, așa cum invocă acuzarea, dar circumstanțe reale care corespundeau adevărului;

- la momentul primirii banilor inculpata nu a avut intenția de a însuși banii în scopuri personale, deoarece toate „pretextele” pe care le invoca inculpata corespundeau adevărului și nu erau informații eronate, cu atât mai mult că starea ei economică, profiturile realizate în urma activității de comercializare a mărfurilor industriale la moment îi permitea rambursarea creditelor preluate de la părțile vătămate, de asemenea, și părțile vătămate aveau încredere în solvabilitatea inculpatei și la moment nu aveau careva dubii în riscul nerambursării sumelor împrumutate;

Completul de judecată, care a emis decizia de condamnare, nu a fost format potrivit legii, fiind încălcate prevederile art. 33 alin. (2) Cod de procedură penală. Unul din membrii completului de judecată - judecătorul Furdui S., fiind anterior președintele completului de judecată al Curții Supreme de Justiție, la 26.12.2012, a adoptat decizia (cauza nr. Ire-650/12), prin care s-a decis inadmisibilitatea recursului în anulare depus în interesele inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) L., împotriva încheierii Judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, din 06.05.2011. Ulterior, în instanța de apel, judecătorul Furdui S. a fost desemnat ca judecător-raportor pe cauza dată, prin urmare, ultimul, în mod obligatoriu, urma să declare abținere de la judecarea cauzei, așa cum prevăd normele imperative ale art. 34 alin. (1) Cod de procedură penală.

6.1. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, care se pronunță pentru inadmisibilitatea acestuia din motiv că recurentul solicită reaprecierea probelor, iar un asemenea temei nu se regăsește în prevederile art. 427 Cod de procedură penală. Totodată, din materialele cauzei rezultă că acțiunile efectuate de organul de urmărire penală au fost legale în cadrul dosarului penal, și nu au fost admise încălcarea anumitor prevederi ale legii procesual penale ce ar fi condiționat comiterea unor erori grave de drept.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia, în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres în art.

427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului. Or, art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit textului recursului, recurentul invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel pct. 2), 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când: *pct. 2) instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art. 30, 31 și 33; pct. 6) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; pct. 8) nu au fost întrunite elementele infracțiunii.*

Instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, dar va ține seama de starea de fapt, deja constatată, prin hotărârea judecătorească devenită definitivă.

Însă, Colegiul penal constată că, recursul declarat nu cuprinde o anumită motivare ori argumentare din punct de vedere al temeiurilor invocate.

Din conținutul recursului rezultă că avocatul Căuș M. invocă dezacordul cu aprecierea probelor și a vinovăției stabilite lui Cavcaliuc (Nemțanu) L. în comiterea escrocheriei.

Analizând decizia recurată, Colegiul penal conchide că la cercetarea cauzei, instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 26, 27, 99-101 Cod procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate de părți, le-a verificat minuțios, le-a dat o apreciere justă, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblul, din punct de vedere al coroborării lor, întemeiat a dedus concluzia că acțiunile inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) L., întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar și este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corecte au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată conține răspuns la toate motivele invocate.

În cazul dat, instanța de apel, la examinarea apelurilor declarate, a respectat cerințele art. 414-417 Cod de procedură penală, a verificat și a apreciat conținutul probelor și valoarea lor probatorie, cu expunerea analizei desfășurate și minuțioase a acestora în textul deciziei adoptate.

Analizând probele descrise în *pct. 5. al prezentei decizii* și expuse în decizia instanței de apel, din 23.04.2015, Colegiul penal conchide că instanța de apel a concluzionat corect că vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod Penal, este pe deplin dovedită.

Colegiul ține să remarce că, Curtea de Apel a respins întemeiat afirmația inculpatei și avocatului acesteia precum că în acțiunile lui Cavcaliuc (Nemțanu) L. lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, iar între inculpată și părțile vătămate ar existat relații civile.

În acest context instanța de recurs menționează că în acțiunile ce i se incriminează lui Cavcaliuc (Nemțanu) L., se regăsesc elementele laturii obiective a componenței infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, și anume *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altor persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari*.

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă, care la rîndul lor au în suport - relații de prietenie, de serviciu, de afaceri etc., care, cunoscînd o anumită evoluție și avînd amprenta încrederii, sunt exploatare cu rea-credință de potențialul escroc la realizarea rezoluției infracționale.

Așadar, analizînd acțiunile inculpatei, Colegiul conchide că aceasta, acționînd după un plan bine determinat, exploatănd rapoartele de încredere constituite anterior între ea și viitoarele victime, sub diferite pretexte - *dezvoltarea afacerii; intenția de a procura un imobil cu 3 odăi în sect. Ciocana, mun. Chișinău; procurarea unei case situate în or. Cricova, mun. Chișinău; procurarea mărfii pentru propria afacere; soluționarea unui litigiu legat de succesiunea casei părintești; deschiderea unui butic în piața din or. Cricova, mun. Chișinău, etc.*, exercitînd o influență psihică asupra conștiinței și voinței acestora, prin intermediul înșelăciunii, i-a determinat pe: Sava Iu., Levința T., Ciuvaga I., Marchenko T., Țurcanu V. și Șikoglu O., să-i transmită benevol sumele bănești, eronat considerînd că este în drept de a le primi.

Prin *înșelăciune* în sensul art. 190 Cod penal, se înțelege - *dezinformarea conștientă a victimei, care constă în prezentarea vădit falsă a realității*.

Totodată, Colegiul penal menționează că potrivit teoriei dreptului penal, *indicele escrocheriei este transmiterea benevolă infractorului de către victimă a bunurilor, săvârșite prin înșelăciune sau abuz de încredere.*

Analizând natura raporturilor juridice între inculpată și părțile vătămate, este evident că acestea poartă un caracter penal.

Astfel, momentul transmiterii sumelor bănești a fost confirmat prin recipisele și contractele de împrumut a sumelor bănești: 3 600 de euro, de la Levița T. (f.d. 29, vol. I); 11 000 de euro, de la Marchenko T. (f.d. 50, 51 vol. I); 4 300 dolari, de la Țurcanu V. (f.d. 69, vol. I); 6 000 de euro, de la Șikoglu O. (f.d. 170, vol. I), semnate de către Nemțanu L. și după caz de către părțile vătămate.

Astfel, este cert faptul că banii au fost transmiși de către părțile vătămate și primiți de către Cavcaliuc (Nemțanu) L., care ulterior nu i-a restituit proprietarilor în conformitate cu obligațiunile contractuale.

Totodată, probele expuse supra confirmă și intenția directă cu scop de profit a inculpatei, prin ce a și fost realizată latura *subiectivă a escrocheriei.*

În speță, acțiunile inculpatei au depășit limitele cadrului civil, trecând în sfera penalului. Chiar dacă, inițial între părți au existat niște acorduri civile, ca urmare a comportamentului viclean al inculpatei, care după ce a primit banii a avut intenția să se eschiveze de la onorarea acestora și să nu le restituie părților vătămate sumele primite, asemenea acord întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie.

Delimitarea escrocheriei, de încălcarea normelor de drept civil, urmează a fi percepută corect, luând în considerație două aspecte de maximă importanță, și anume: *atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunului, și disponibilitatea efectivă a acestuia de ași executa angajamentele.*

Limita între un acord civil și o componentă de infracțiune este *latura subiectivă*, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin abuz de încredere și înșelăciune.

Lipsa intenției infracționale la momentul intrării în raporturi juridice civile nu presupune excluderea posibilității trecerii pe parcurs a raporturilor civile în sfera penalului.

Colegiul penal respinge, ca fiind nefondat, argumentul recurentului cu referire la faptul că „(...) ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău V. Severin, din 07 mai 2012, este parțial ilegală. Acestea sunt contrare cerințelor principiului *non bis in idem*, prevăzute de art. 63 CPP, și au încălcat dreptul lui Nemțanu Lilia garantat de art. 7 CP, art. 22 CPP, și art. 4 a protocolului nr. 7 al CoEDO”, deoarece prin ordonanța Procurorului General adjunct Eugen Rusu din 21.07.2011, s-a dispus anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale din 28.06.2011, emisă de procurorul în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău,

Ludmila Corj, cu reluarea urmăririi penale (f.d. 1-2 vol. II), astfel fiind verificată legalitatea primei ordonanțe contestate.

În ce privește criticile formulate de recurent, enunțate la *pct. 6 al prezentei decizii*, prin care se susține că Cavcaliuc (Nemțanu) L., nu se face vinovată de săvârșirea infracțiunii incriminate, acestea au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel și căroră instanța de apel le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată în decizia adoptată, soluție pe care instanța de recurs o susține pe deplin și, avînd în vedere și faptul că verificînd decizia atacată în raport și cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, în sensul că nu se identifică existența și a altor motive care, analizate din oficiu, să ducă la casare, urmează a se constata că recursul declarat de avocat în numele inculpatei este vădit neîntemeiat.

La fel, Colegiul penal menționează că din textul recursurilor, se evidențiază că recurentul își motivează recursul și prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, or, motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală, astfel, criticile formulate de apărare nu sunt motivate sub aspectul casării hotărîrii recurate ca, fiind ilegală.

La capitolul incidenței temeiului invocat de recurent și prevăzut de *pct. 2) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală*, Colegiul penal relevă că, potrivit *alin. (2) pct. 5) art. 33 Cod de procedură penală*, *judecătorul nu poate participa la judecarea cauzei și urmează a fi recuzat: dacă el a luat în această cauză hotărîri anterioare judecării în care și-a expus opinia asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului.*

Astfel, în viziunea Colegiului penal, în prezenta speță, temeiul sus-menționat nu este incident casării hotărîrii judecătorești atacate, deoarece judecătorul-raportor Furdui S., anterior a făcut parte din completul de judecată care, la 26.12.2012, a adoptat decizia pe cauza nr. Ire-650/12, prin care s-a declarat ca inadmisibil recursul în anulare declarat de avocatul Căuș M. în interesele lui Nemțeanu L. împotriva încheierii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, din 06.05.2011, întrucît legea nu prevedea această cale de atac, astfel, *judecătorul Furdui S. nu și-a expus opinia asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatei.*

Mai mult, la momentul intrării în vigoare, la 27.10.2012, a Legii pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală nr. 66, din 05.04.2012, alin. (2) și (3) ale art. 452 Cod de procedură penală, la care a făcut trimitere recurentul erau deja abrogate.

Generalizînd cele menționate mai sus, Colegiul conchide că temeiurile de drept prevăzute la *pct. 2), 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală*, invocate de recurent în textul recursului, nu sunt prezente în speță, or instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, nefiind admisă

o anumită eroare gravă de fapt, care ar fi afectat soluția instanței, iar în acțiunile inculpatei se regăsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate, astfel fapta fiind încadrată corect în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că argumentele invocate de recurent nu au suport probatoriu și contravin probelor administrate.

Prezența circumstanțelor nominalizate, permit instanței de recurs să concluzioneze asupra inadmisibilității recursului declarat, pe motiv că acesta este vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Căuș Miroslav în numele inculpatei Cavcaliuc (Nemțanu) Lilia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, din 23 aprilie 2015, în cauza penală în privința lui *Cavcaliuc (Nemțanu) Lilia Gheorghe*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 decembrie 2015.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti